

El piano | Catorze | Actualitzat el 10/04/2019 a les 18:17

Ponchielli, al Liceu

14 curiositats sobre el compositor i l'òpera «La Gioconda», que es representa a Barcelona

Amilcare Ponchielli Foto: Wikimedia Commons

El Gran Teatre del Liceu acull aquest abril les representacions de l'òpera *La Gioconda* (<https://www.liceubarcelona.cat/ca/temporada-2018-2019/operas/la-gioconda>), d'Amilcare Ponchielli. Sortegem una entrada doble per a la funció del dilluns 15 d'abril a les 20h. Per participar hi només cal enviar un mail (amb el títol de l'obra) a participacatorze@gmail.com * abans del 12 d'abril (el guanyador és Xavi Aragonés).

Descobrim 14 detalls de la vida del compositor i d'aquesta obra, mentre veiem la interpretació que van fer de *La dansa de les hores*, un dels fragments més coneguts, els ballarins Letizia Giuliani i Àngel Corella.

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=_INmFHX1BU8

1. Amilcare Ponchielli va néixer a Paderno Fasolaro (avui Paderno Ponchielli, en el seu honor), a la Llombardia, el 31 d'agost de 1834, i va morir a Milà el 17 de gener de 1886.

2. Ponchielli s'emmarca entre els compositors italians romàntics i els veristes i va formar part del moviment *scapigliatura*, que volia establir un nou model poètic i musical, marcat pel retorn al

realisme social.

3. *La Gioconda* és l'òpera més cèlebre del compositor, que en va arribar a escriure fins a dotze. Malgrat que va gaudir d'un gran èxit en la seva estrena, Ponchielli la va retocar àmpliament i en diverses ocasions.

4. *La Gioconda* se situa a la Venècia del segle XVII. Enzo Grimaldo, noble desterrat, té per amant La Gioconda, una cantant ambulat filla de La Cieca (la cega), però en realitat està enamorat de Laura Adorno, esposa d'Alvise Badoero. Laura Adorno salva la vida a La Cieca, pel que La Gioconda se sent obligada a agrair-li i deixa de banda el seu amor per Enzo Grimaldo. Mentrestant, però, Barnaba intenta seduir La Gioconda, però ella prefereix la mort.

5. L'argument de l'òpera s'inspira en el drama teatral *Angelo, tirà de Pàdua*, de Victor Hugo. La mateixa obra va tenir fins a sis adaptacions a l'òpera, comptant la de Ponchielli, i va ser portada al cinema el 1946 pel director austríac Max Neufeld.

6. Inicialment, l'entesa entre el compositor i el llibretista Arrigo Boito, responsable de l'adaptació del text, va ser complicada. Ponchielli no veia amb bons ulls la gran quantitat d'escenes dramàtiques que plantejava Boito pel que li suposava musicalment. Amb tot, Boito no va fer canvis al llibret, que, potser perquè tampoc el satisfieia realment, va signar amb el pseudònim Tobia Gorrio, anagrama del seu nom.

7. L'estrena absoluta de *La Gioconda* va ser el 8 d'abril de 1876 a La Scala de Milà. A Barcelona, el 26 de febrer de 1883, al Gran Teatre del Liceu.

8. Els personatges principals d'aquesta òpera són La Gioconda, una cantant ambulat (soprano), Laura Adorno, una dona genovesa (mezzosoprano), La Cieca, mare de La Gioconda (contralt), Enzo Grimaldo, príncep genovès (tenor), Barnaba, espia de la Inquisició (baríton) i Alvise Badoero (baix).

9. Ponchielli va voler incloure en aquesta òpera fins a sis solistes, un per a cada registre vocal: soprano, mezzosoprano, contralt, tenor, baríton i baix. Cadascun dels personatges té, a més, una ària de lluïment de gran dificultat tècnica.

10. *La Gioconda* té grans influències de la *Grand ópera* francesa, que, com el seu nom indica, es caracteritza per la seva grandiositat, per exemple, en l'espectacularitat de les escenes col·lectives.

11. *La Gioconda* inclou un dels ballets més populars i coneguts pel gran públic: *la Dansa de les hores*. Aquest fragment de l'òpera va aconseguir una gran popularitat quan va ser inclòs a la pel·lícula musical *Fantasia*, de Walt Disney, en què estruços, hipopòtams i cocodrils de dibuixos animats ballen al so de la música de Ponchielli.

12. A banda de la cèlebre *Dansa de les hores* i de l'ària del suïcidi de la Gioconda, la partitura amaga moments de gran lirisme i sensibilitat postromàntics, així com la magistral orquestració i l'escriptura vocal per a papers com Laura, la Cieca, Enzo Grimaldo o Barnaba.

13. Aquesta òpera té una gran quantitat de passatges ballables, més enllà de la cèlebre *Dansa de les hores* del final del tercer acte, com una furlana (dansa tradicional italiana) o una barcarola, cançó típica dels gondolers venecians.

14. La direcció d'escena del muntatge que arriba al Gran Teatre del Liceu és a càrrec de Pier Luigi Pizzi, aclamat director d'òpera, escenògraf i dissenyador de vestuari. Pizzi ha treballat, al llarg de la seva dilatada carrera, als principals escenaris operístics del món.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=FFSr88tnwuE>

La Gioconda, al Gran Teatre del Liceu (<https://www.liceubarcelona.cat/ca/temporada-2018-2019/operla/la-gioconda>)

Òpera en quatre actes d'Amilcare Ponchielli sobre un llibret d'Arrigo Boito.

Direcció musical: Guillermo García Calvo

Direcció d'escena: Pier Luigi Pizzi

Funcions:

10 d'abril (dimecres) a les 20:00.

(https://liceubarcelona.koobin.com/index.php?action=PU_evento&Ev_id=34290)

11 d'abril (dijous) a les 20:00.

(https://liceubarcelona.koobin.com/index.php?action=PU_evento&Ev_id=34291)

13 d'abril (dissabte) a les 20:00.

(https://liceubarcelona.koobin.com/index.php?action=PU_evento&Ev_id=34292)

14 d'abril (diumenge) a les 17:00.

(https://liceubarcelona.koobin.com/index.php?action=PU_evento&Ev_id=34293)

15 d'abril (dilluns) a les 20:00.

(https://liceubarcelona.koobin.com/index.php?action=PU_evento&Ev_id=34294)

Primer acte: 52 min.

Entreacte: 30 min.

Segon acte: 40 min.

Entreacte: 25 min.

Tercer acte: 40 min.

Quart acte: 37 min.

Durada total aproximada: 3 h i 50 min.

(45 minuts abans de l'inici de totes les funcions, al Foyer té lloc una sessió informativa gratuïta amb la informació bàsica de l'òpera així com un resum argumental.)

Repertiment:

Gioconda: Anna Pirozzi (1, 4, 8, 11 i 14 d'abril)

Saïoa Hernández (2 i 5 d'abril)

Irène Theorin (7, 10, 13 i 15 d'abril)

Laura Adorno: Dolora Zajick (11, 4, 7, 10, 13 i 15 d'abril)

Ketevan Kemoklidze (2, 5, 8, 11 i 14 d'abril)

Alvise Badoero: Ildebrando D'Arcangelo (11, 4, 7, 10, 13 i 15 d'abril)

Carlo Colombara (2, 5, 8, 11 i 14 d'abril)

La cieca: Maria José Montiel

Enzo Grimaldo: Brian Jagde (11, 4, 7, 10, 13 i 15 d'abril)

Stefano La Colla (2, 5, 8, 11 i 14 d'abril)

Barnaba: Gabriele Viviani (11, 4, 7, 10, 13 i 15 d'abril)

Luis Cansino (2, 5, 8, 11 i 14 d'abril)

Zuàne / Una veu: Carlos Daza

Isèpo / Una veu: Beñat Egiarte

Barnabotto / Un pilot / Un cantant: Marc Pujol

Ballarí principal convidat: Alessandro Riga (CND)

Ballarina principal convidada: Letizia Giuliani

Amb l'Orquestra Simfònica i el Cor del Gran Teatre del Liceu.

* Les dades que ens faciliten els participants seran incorporades a la base de dades de Catorze amb la finalitat d'enviar-los per correu electrònic el nostre butlletí setmanal.

Foto: Gran Teatre del Liceu / A. Bofill

Foto: Gran Teatre del Liceu / A. Bofill

Foto: Gran Teatre del Liceu / A. Bofill

Foto: Gran Teatre del Liceu / A. Bofill